

СИЛАБУС курсу
«Колізії в муніципальному праві та шляхи
їх розв'язання»
2020-2021 навчального року

Назва курсу	Колізії в муніципальному праві та шляхи їх розв'язання
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра конституційного права та порівняльного правознавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Спеціальність 081 Право Галузь знань 08 Право
Форма навчання	Денна, вечірня, заочна
Викладачі курсу	Ленгер Яна Іванівна доктор юридичних наук, професор Васильчук Лариса Богданівна кандидат юридичних наук, доцент
Посилання на робочу програму	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25216
Коротка анотація курсу	Курс «Колізії в муніципальному праві та шляхи їх розв'язання» є вибірковою дисципліною для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 Право, яка викладається в 1 та 2 семестрах в обсязі шістьох кредитів ECTS. Обсяг курсу становить 180 годин, з них лекційних – 42 години, семінарських – 30 годин та 108 годин самостійної роботи.
Мета та завдання курсу	Метою викладання навчальної дисципліни «Колізії в муніципальному праві та шляхи їх розв'язання» є оволодіння здобувачами комплексу фахових знань щодо теоретичних та практичних проблем місцевого самоврядування, вироблення навиків аналітичного мислення на основі конкретного предметного матеріалу, вміння тлумачити нормативно-правові акти та застосовувати їх на практиці, що сприятиме підвищенню правової обізнаності і практичної підготовки при дослідженні проблемних питань чинного законодавства та практики його застосування, а також пошуку оптимальних шляхів подолання та попередження колізій у муніципальному праві.

**Очікувані
результати
навчання**

Відповідно до освітньо-наукової програми «Право» на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти вивчення навчальної дисципліни «Колізії в муніципальному праві та шляхи їх розв'язання» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання:

– Вміти застосовувати знання у сфері муніципального права у власних наукових дослідженнях, а також для вирішення професійних завдань, зокрема, кваліфіковано застосовувати чинне законодавство при вирішенні відповідних практичних завдань, використовуючи при цьому і його сучасне теоретичне обґрунтування; розробляти пропозиції щодо вдосконалення чинної нормативно-правової бази через призму ефективності та актуальності діючих нормативно-правових актів, за допомогою методів системного аналізу та системної, складати акти застосування норм права, ділові папери, організувати діловодство;

– Вміти самостійно проводити дослідження з актуальних проблем правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування в Україні на сучасному етапі; опрацьовувати та аналізувати інформацію для дослідження правових засад діяльності органів місцевого самоврядування;

– Вміння використовувати профільні знання з питань діяльності органів місцевого самоврядування для логічних основ побудови наукової діяльності, з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, мету і значення для розвитку інших галузей науки;

– Вміння формулювати робочі гіпотези з проблем колізійності норм муніципального права, шляхів їх розв'язання, аналізувати, прогнозувати та моделювати напрямки розвитку системи органів в місцевого самоврядування, аргументувати свою точку зору, спираючись на українські реалії та міжнародний досвід;

– Вміння самостійно збирати, обробляти та аналізувати національні та міжнародні правові джерела у галузі конституційного права, конституційного процесу, муніципального права, вміння з урахуванням стану дослідження окремих теоретичних, нормативних та практичних проблем функціонування місцевого самоврядування формулювати мету та завдання власного наукового пошуку у сфері муніципального права;

– Вміння здійснювати підбір джерел з урахуванням поставленої мети та завдань дослідження, встановлювати достовірність інформації шляхом порівняльного аналізу з іншими доктринальними та офіційними джерелами, враховувати інші фактори якості інформації;

– Здатність використовувати сучасні інформаційно-аналітичні бази даних, веб-сайти, програми засоби при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел, пов'язаних із різними аспектами діяльності органів місцевого самоврядування;

– Вміння формувати комунікаційні стратегії та взаємодіяти з науковою спільнотою та громадськістю з питань теоретико-

	<p>правового обґрунтування та прогнозування діяльності органів місцевого самоврядування; кваліфіковано відобразити результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у аналогічних закордонних, стосовно проблемних (дискусійних) питань конституційно-правового статусу та функціонування системи органів місцевого самоврядування.</p>
--	--

Ключові слова	Соціальне протиріччя, колізія, прогалина в праві.
Теми курсу	<p>Тема 1. Поняття соціального протиріччя. Правова категорія конфлікту;</p> <p>Тема 2. Протиріччя в праві. Поняття правової колізії. Конфлікт, колізія та прогалина в праві;</p> <p>Тема 3. Поняття правової та юридичної колізії. Поняття колізії в муніципальному праві;</p> <p>Тема 4. Основні передумови виникнення правових колізій в муніципальному праві;</p> <p>Тема 5. Характеристика основних видів правової колізії в муніципальному праві;</p> <p>Тема 6. Темпоральні, ієрархічні та колізії компетенції в муніципальному праві.</p>
Підсумковий контроль, форма	Залік, іспит

Навчальні методики	Лекції, презентації, обговорення актуальних питань, наукові дискусії за результатами представленого есе.
Оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за роботу на семінарських заняттях: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 40; • захист підготовленого есе перед аудиторією: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20. <p>Знання здобувачів ступеня доктора філософії з дисципліни оцінюється за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який всебічно і глибоко володіє програмовим матеріалом, може аналізувати та синтезувати правову інформацію, що стосується органів публічної адміністрації, засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї стосовно організації та повноважень органів публічної адміністрації та вільно їх висловлювати. - оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктора філософії, який повністю опанував і вільно володіє програмовим матеріалом, має системні знання по тематиці дисципліни, має здатність до самостійного пошуку інформації, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї стосовно організації та повноважень органів публічної адміністрації, однак, не в усіх питаннях добирає чітку аргументацію для обґрунтування своєї позиції та думки. - оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач освітнього ступеня доктора філософії, який навчальну програму опанував, але є незначні прогалини у знаннях, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію, що стосується органів публічної інформації, може продукувати нові думки та ідеї стосовно організації та повноважень органів публічної адміністрації та застосовувати знання у практичній юридичній діяльності, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою; - оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктор філософії, який знає основний програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшої наукової роботи та використання його у майбутній професії, ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою, але допускає

	<p>помилки при виконанні завдань, хоча при вказівці на помилки, може знайти шляхи їх усунення.</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктора філософії, який володіє основним програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшої наукової роботи та практичної діяльності, однак, виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. - оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачеві освітнього ступеня доктора філософії, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань. - оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачеві освітнього ступеня доктора філософії, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні репродукування і не може продовжувати навчання за відповідним освітнім рівнем, оскільки не готовий до пошуку, оброблення на аналізу інформації, не може продукувати нові думки та ідеї стосовно організації та повноважень органів публічної адміністрації.
<p>Орієнтовні питання для підсумкового контролю</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття соціального протиріччя; 2. Конфлікт як різновид протиріччя; 3. Розуміння конфлікту з погляду різних теорій праворозуміння; 4. Поняття правової колізії; 5. Правова колізія та прогалина в праві; 6. Співвідношення понять конфлікт, колізія та прогалина в праві; 7. Поняття юридичної колізії; 8. Правова колізія в муніципальному праві; 9. Європейська хартія місцевого самоврядування; 10. Закони України та підзаконні нормативні акти, що становлять правову основу місцевого самоврядування в Україні; 11. Поняття передумов виникнення правових колізій в публічному праві; 12. Об'єктивні передумови виникнення правових колізій в муніципальному праві; 13. Суб'єктивні передумови виникнення правових колізій в муніципальному праві; 14. Колізії в сфері місцевого самоврядування; 15. Найбільш характерні види правових колізій для муніципального права; 16. Темпоральні, ієрархічні та колізії компетенції в муніципальному праві;

**Література для
вивчення
дисципліни**

1. Акмалова А.А. Муниципальное право России: Учебник. М.:ЭКМОС, 2002. 344 с.
2. Алгунова И. Местные налоги в экономике ведущих стран Запада. Финансовые вести. 1993. № 4.
3. Анимица Е. Г., Тертышный А. Т. Основы местного самоуправления. М.: ИНФРА-М, 2000.
4. Бакатин Д.В., Ковалева Т.К. Муниципалитеты в системе финансового федерализма США. М., 1995.
5. Барабашев Г.В. Муниципальные органы современного капиталистического государства (США, Великобритания). М.:Изд-во МГУ, 1971. 280 с.
6. Баринов В.Т. Муниципальные облигации: Выпуск и размещение: Практическое пособие. М. :Русская деловая литература, 1997.
7. Бартышев В.И. Практикум по муниципальному праву Российской Федерации: Учебное пособие. Воронеж, 1998.
8. Біленчук П.Д., Кравченко В.В., Підмогильний М.В. Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право). К.: Атака, 2000. 304 с.
9. Бодрова І.І. Організаційно-правові питання діяльності асоціацій місцевих рад України: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.02. Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. Х., 2002. 15 с.
10. Бондарь Н.С., Чернышев М.А. Муниципальное право и практика его реализации в городском самоуправлении. Ростов-на-Дону, 1996.
11. Бондич Г.Г. О некоторых вопросах управления коммунальной собственностью. Актуальні проблеми управління територіями в Україні: Матеріали науково-практичної конференції 26—27 листопада 1992 р. К., 1993.
12. Васильев В.И. Местное самоуправление. Учебное и научно-практическое пособие. Институт законодательства и сравнительного правоведения при Правительстве РФ. М.,1999. 453 с.
13. Волков В.Д. Правовой статус міста. Вісник Академії правових наук України. 1995.№3.
14. Воронов Н.П. Понятие и особенности правовых актов местных Советов народных депутатов. Проблемы законности. 1993. Вып. 28.
15. Воронов М.П. Місцеве самоврядування та його акти. Навч. посібник. К., 1992
16. Воронин А.Г., Лапин В.А., Широков А.Н. Основы управления муниципальным хозяйством. М: Московский общественный научный фонд, 1997.
17. Выдрин И. В. Муниципальное право России :Учебник для вузов. М.: Норма, 2003. 320 с.Выдрин И.В., Кокотов А.Н. Муниципальное право России: Учебник /Под ред. Т.А. Шиловских, А.Н. Кокотов; Министерство общего и профессионального образования РФ. Уральская государственная юридическая академия. Учеб. изд. Екатеринбург: Изд-во УрГЮА, 1997. 448 с.
18. Грабильников А.В., Марцінів А.Б. Проблеми конституційно-правового статусу Президента України. Вісник Дніпропетровського Університету. Правознавство. Дніпропетровськ, 1995. Вип. 2.
19. Граверт Р. Финансовая автономия органов местного самоуправления в ФРГ. Государство и право. 1992. № 10. С 107

**Література для
вивчення
дисципліни**

20. Гураль П. Поняття і сутність територіальної громади в Україні. Вісник Львів. Ун-ту. Серія юридична. 2000. Вип. 35. С.200.
21. Дробуш І.В. Функції представницьких органів місцевого самоврядування в Україні: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.02 – Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, Київ, 2002. 14 с.
22. Зотов В.Б., Макашева, З.М. Муниципальное управление. М.: Юнити-Дана, 2002. 279с.
23. Игнатьюк Н.А., Замотаев А.А., Павлушкин А.В. Муниципальное право: Учебник /Под ред. Н. А. Игнатьюк. - учеб. изд. М.: Юстицинформ, 2004. 320 с.
24. Игнатов В.Г., Рудой В.В. Местное самоуправление в современной России. Учебное пособие. Ростов на Дону: Феникс, 2001. 416 с.
25. Институты самоуправления: историко-правовое исследование / В. Г. Графский, Н. Н. Ефремова, В. И. Карпец и др. М.: Наука, 1995. 302 с.
26. Кравченко В.І. Місцеві фінанси України: Навч. посіб. К., 1999. Кравченко В.В., Пітцик М.В. Муніципальне право України: Навчальний посібник. 2003.
27. Краснікова О.В. Конституційна відповідальність в системі захисту правового статусу суб'єктів місцевого самоврядування: Автореф. дис...канд. юрид. наук: 12.00.02. – Одеська національна юридична академія, Одеса, 2003. 16 с.
28. Ковешников, Е. М., Дубинин, А. В. Муниципальное право России :Учебное пособие. М.: Инфра-М, 2003. 176 с.
29. Ковешников Е. М. Муниципальное право: Краткий учебный курс. М.: Норма - Инфра, 2000. 284 с.
30. Комаров В.В. Формы непосредственной демократии в России: Учебное пособие. М., 1998.
31. Культура городского самоуправления. Учебное пособие / Под ред. С. Вобленко. Николаев: ТЕТРА, 1997.
32. Кутафин О.Е., Фадеев В.И. Муниципальное право Российской Федерации. М.: Юристъ, 2001. 552 с.
33. Лазор О.Д., Лазор О.Я. Місцеве самоврядування. Вітчизняний та зарубіжний досвід. Навчальний посібник. К.: Дакор, 2004. 560 с.
34. Ленгер Я. І. Муніципально-правові колізії: загальнотеоретичний аспект: монографія. 2017. 336 с.
35. Ленгер Я.І. Конфлікт як правовий феномен: органічний, радикальний та комунікативний підхід. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Юридичні науки. №18. 2015. С. 41-44.
36. Ленгер Я.І. Колізії в муніципальному праві: загальнотеоретичний аспект. Право і суспільство. - № 5. 2015. С.14-17.
37. Ленгер Я.І. Конфлікт та колізія як різновид протиріччя в праві. Електронне фахове видання. Порівняльно аналітичне право. № 6. 2016. С. 59- 61.
38. Lenger Y. Conflicts of competence in municipal law, their types. Visegrad Journal on Human Rights. № 6. 2016. С. 113-117.

**Література для
вивчення
дисципліни**

- 39 . Ленгер Я.І. Повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування: колізійні питання делегування. Вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. Випуск 37. Том 1. 2016. С. 44-49.
- 40 Ленгер Я.І. Вибірчі права внутрішньо переміщених осіб в Україні: колізійні питання та можливі шляхи їх усунення. Конституційно-правові академічні студії. №1. 2016. С. 19-26.
- 41 Yana Lenger Axiology of conception of legal collision in municipal law and its resolution mechanism. Juridic National; teorie si practica. №2 (24). 2017. С. 57-60.
- 42 Ленгер Я.І. Внутрішні причини та зовнішні фактори виникнення правових колізій в муніципальному праві. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. Випуск 2. Том 2. 2017. С. 25-28.
- 43 Ленгер Я.І. Механізм вирішення правових колізій в муніципальному праві, його елементи. Актуальні проблеми держави і права. 2017. № 78. С. 81- 85.
- 44 Ленгер Я.І. Органи місцевого самоврядування та інші органи як суб'єкти правовідносин із врегулювання муніципально-правових колізій. Вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. Випуск 44. 2017. С. 52-55.
- 45 Ленгер Я.І. Класифікація колізій в муніципальному праві. Вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. Випуск 42. 2017. С. 44-46.
- 46 Ленгер Я.І. Ієрархічний та змістовний принципи вирішення правових колізій в муніципально-правових актах. Вісник Херсонського університету. 2017. Випуск 2. Том 1. С. 52-55.
- 47 Ленгер Я.І. Пріоритет нормативно-правового акту як спосіб розв'язання колізії. Держава та регіони. № 1. 2017. С. 19-25.
- 48 Ленгер Я.І. Категорії правовий конфлікт та колізія: аналіз через призму теорій право розуміння. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. Випуск 1. Том 2 2017. С.50-53.
- 49 Ленгер Я.І. Правові колізії між рівними за юридичною силою правилами поведінки, їх особливості. Юридичний науковий електронний журнал. № 2. 2017. С. 20-22.
- 50 Ленгер Я.І. Взаємодія органів публічної влади як спосіб попередження та розв'язання муніципально-правової колізії Фаховий електронний журнал. Юридичний науковий електронний журнал. № 3. 2017. С. 36-39.
- 51 Lenger Y. Law making activity as an effective means of avoiding and resolution of conflicts in the municipal law. Science of Europe. №13(13). Vol 4. 2017. P. 97-100.
- 52 Ленгер Я.И. Выявление, решение и устранение правовых коллизий как элементы эффективного механизма их преодоления. Legea si Viata. № 4/2(304). 2017. С. 71-74.
- 53 Ленгер Я.І. Закономірності розв'язання правових колізій в муніципальному праві. Науковий вісник публічного і приватного права. № 1. 2017. С. 22-25.
- 54 Ленгер Я.І. Правова природа колізії та її особливості в муніципальному праві. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Випуск 25. 2017. С. 14-18.
- 55 Ленгер Я.І. Форми співвідношення закону та підзаконного акту як умова уникнення колізій в муніципальному праві. Право і державне управління. 2017. № 1. С. 31-36.

**Література для
вивчення
дисципліни**

56. Ленгер Я.І. Правова колізія та прогалина в праві, співвідношення та взаємозв'язок. Закарпатські правові читання: тези ІХ Міжнародної науковопрактичної конференції, м. Ужгород, 22-23 квітня 2017 року / За загальною редакцією В. І. Смоланки, О. Я. Рогача, Я. В. Лазура. Ужгород. 2017. Том 2. С. 100-103.
57. Ленгер Я. І. Проблемні питання реалізації виборчих прав внутрішньо переміщених осіб. Сучасні проблеми виборчого права і методологія його викладання у вищих навчальних закладах України: Матеріали міжнародної наукової конференції, м. Київ 22-23 червня 2017 року / За загальною редакцією Гриценка І.С., Ключковського Ю.Б., Марцеляка О.В., Стрельцової О.В. Київ. 2017. С.130-134.
58. Любченко П.М. Компетенція місцевого самоврядування: організаційно – правові питання реалізації: Автореф. дис...канд. юрид. наук: 12.00.02. - Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. Х., 1998. 19 с.
59. Муниципальное право Украины: Підручник / За ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького. К., 2001.
60. Муниципальное право: Учебник для юридических вузов / Отв. ред. проф. А.И. Коваленко. М. : Новый юрист, 1997. 368 с.
61. Муниципальное право Российской Федерации: Учебник / Под ред. Ю. А. Дмитриева. М., 1999. 512 с.
62. Панейко Ю. Теоретичні основи самоврядування. Львів: Літопис, 2002.
63. Пешин Н.Л. Муниципальное право: Схемы и комментарии: Учебное пособие. М.: Статут, 2002. 263 с.
64. Писарев А.Н. Муниципальное право Российской Федерации. Учебное пособие. М.: Институт международного права и экономики, 1997. 112 с.
65. Постовой Н.В. Муниципальное право: Вопросы и ответы / Н. В. Постовой. 4-е изд., испр. и доп. М. :Юриспруденция, 2004. 142 с.
66. Принципи Європейської хартії місцевого самоврядування. Навч. посібник / За ред. В. В. Кравченка. К., 2000.
67. Соляник К.Є. Організація та діяльність виконавчих органів місцевих рад в Україні: Автореф. дис...канд. юрид. наук: 12.00.02. - Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. Х., 2002. 17 с.
68. Структура и функционирование системы демократии на местном и региональном уровне. Германия. Русская версия. Страсбург, 1993.
69. Черкасов А.И. Сравнительное местное управление: теория и практика. М.: ИНФРАМ, 1998. 160 с.
70. Шугрина Е.С. Муниципальное право: Учебник /Е. С. Шугрина. Учеб. изд. М.: Проспект: ТК Велби, 2004. 656 с .
71. Щебетун І.С. Організаційно-правові гарантії місцевого самоврядування в Україні: Автореф. дис...канд. юрид. наук: 12.00.02. - Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. Х., 2002. 20 с.